Nemere István

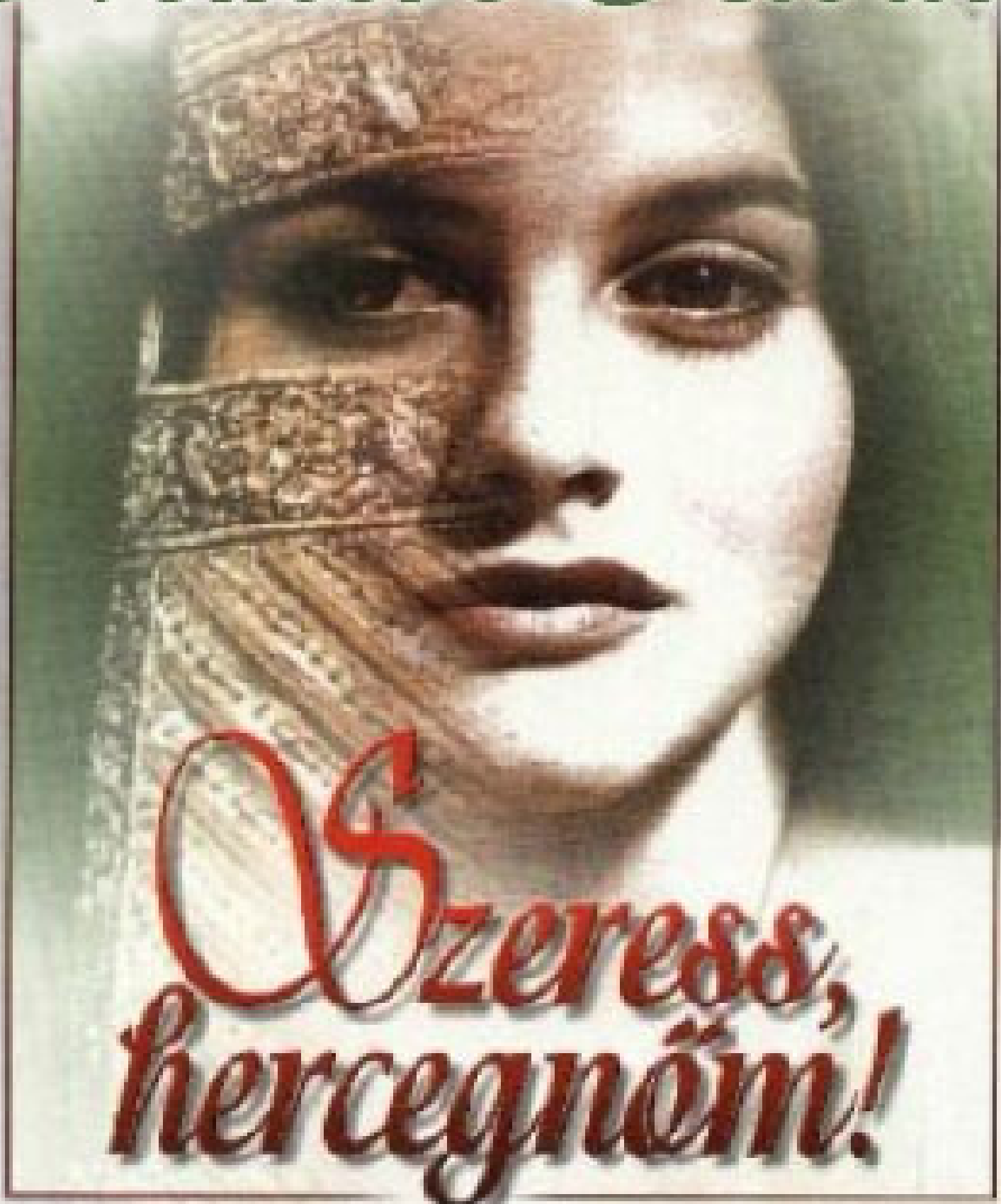

Szeress, hercegnőm!

szerelmes regény

Nemere István

Szeress, hercegnőm!

Kiadó: ADAMO BOOKS KFT.

http://adamobooks.com

Felelős kiadó: ADAMO BOOKS KFT. ügyvezetője

Copyright © ADAMO BOOKS KFT.

Budapest, 2015

ISBN 978-963-387-539-1

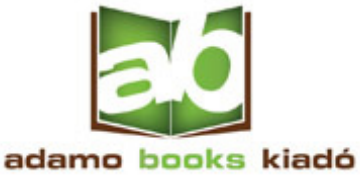

1.

A férfiakat csak messziről láthattam.

Ha visszagondolok a gyermekkoromra, mindig ilyen kép él bennem. A házak falai, vagy a sátrak lapjai választottak el a férfiaktól. Mondanom sem kell, már kislány koromban izgattak, mert annyira másfélék voltak. De hogy valóban másfélék-e, azt csak halványan sejtettem.

Hiszen nem tudhattam, mert semmilyen kapcsolatom nem lehetett velük.

Mindig messziről láttam őket. Ha néha mégis közelembe kerültek, már a szaguk is izgató volt. Mi nők, akik állandóan egymás között voltunk, megszoktuk egymás illatát. Sokáig azt hittem, minden embernek ilyen illata van. Persze, akkor még nagyon kicsi lány lehettem. Most úgy él emlékezetemben, hogy talán kilenc vagy tíz éves voltam, amikor egyszer sok férfi szaladt össze a házunk előtt. Nem tudom, mi volt az oka – később sem mondta el senki, én pedig nem kérdeztem. Mára az egész ügy nyilván elfoszlott az emberek emlékezetében, hiába is kérdezném. No és – kit kérdezzek?

Ám akkor kislány voltam. A nagy Házban éltem, ahol mindig kellemesen hűvös volt. Arra is emlékszem, hogy már egészen kicsi koromban kilépve az árnyékból valósággal leterített a hőség. Igaz, volt tél is, nem csak nyár – de a téli időjárás csak valamivel hűvösebb volt, nem pedig egészen másféle. Az eső nagyon ritkán esett, olyankor mindenki kirohant az udvarra. Ha felmentem a védőfalra, láttam a városbeleiket. Edényekkel rohantak, hogy minél több vizet gyűjtsenek össze. Mert bár a ciszternákba gyűlt ilyenkor a víz egy része, azért sok elfolyt belőle, haszontalanul.

Nekünk is voltak ciszternáink, mélyen a föld alatt. A kőfalak között csönd ült és már az is nagyon izgató volt számomra, hogy ott van a Víz. Ez nagy kincs. Amikor már felértem ésszel a dolgot, néha lelopóztam a keskeny, homályos kőlépcsőn és amikor a szemem megszokta a sötétséget, sokáig álltam a kőmedence szélén. Eszembe sem jutott volna belenyúlni a vízbe, vagy valamit beledobni – már nagyon korán megtanultam, milyen szent dolog a víz. Attól függött az életünk.

De hát a férfiak… Igen, azok mindig is izgattak.

Talán éppen azért, mert el voltak tiltva tőlünk. Meg minket is eltiltottak tőlük. Egyáltalán, mióta csak az eszemet tudtam, folyton azt a szót hallottam: tiltás. Tilalom. A mi nyelvünkön: *rabtar.* És ahogyan nőttem, úgy szaporodtak számomra is a *rabtarok.* Nem volt szabad férfiakra nézni. Nem volt szabad kinézni a térre. Nem volt szabad beszédbe elegyedni a férfi szolgákkal. Ha vendégek jöttek a Házba – amit a helybeliek Palotának is neveztek – bezárultak a hárem ajtói.

Mert hát a gyerekek a háremben éltek a nőkkel együtt. Apámnak két felesége volt, az egyik korán meghalt, én alig ismertem. Már a nevére sem emlékszem. Egyetlen gyermeket szült csak. De a második felesége – az anyám – sem élt sokáig. Valamilyen különös betegség pusztított azokban az években arrafelé. A sivatagos fennsíkon és a kopár hegyek között megült a hőség, de a szakadékokból olykor nyirkos szelek fújtak. Valami nyavalyát hoztak magukkal. Nyolc-tíz évenként – mesélték az öregek –mindig végigsöpört valami Rossz az országon. Akkor férfiak is megbetegedtek, és bizony hullottak is tömegesen. Utána helyreállt a békesség. Már ami a természetet illeti – mert az emberek között nem szűntek meg a harcok.

Mióta csak emlékszem, mindig beszéltek valamiféle háborúról. Tizenkét éves lehettem, amikor anyám is megbetegedett.

A hárem a Palota hátsó részében állt. Itt magasabb volt a talaj, mert az nyugat felé lejtett. Mi viszont a nagy épület keleti oldalán laktunk. Reggel mindig elsőnek kaptuk a napot. Ezeket a perceket nagyon szerettem. Az én kis hálókamrám egyetlen ablakán világított be és nagyon szerettem ezt a pillanatot. Mindig korábban ébredtem és már tágra nyílt szemmel vártam, ahogyan a kis ablak négyszöge megvilágosodik.

Napon szárított vályogtéglákból épült a Palota, meg a mellette lévő cselédházak, raktárak is. No és az a nagy fal, ami körülvette. Régen nagy szerepe volt, máig látni rajta a golyó ütötte nyomokat. De hát az ré-

gen volt. Az én életemben már egyetlen lövés sem dördült el. Legfeljebb ha az apám meg az urka vadászni mentek a környékre. De a fegyverdörgés akkor is igen távoli volt, halk. Voltaképpen megnyugtató, éppen a távolság miatt.

A Palotában békesség uralkodott. Legalábbis nem emlékszem hangos veszekedésre sem. Igaz, bizony megesett, hogy apám vagy az urka összeszidtak egy cselédet vagy őrt. Mert hát a hercegi palota mellett őrök álltak éjjel–nappal. Emlékszem, ezek a katonák néha a hárem ajtajáig is eljöttek, általában üzenetet hoztak az úrtól. A küszöböt persze nem léphették át, hiszen férfiak voltak. De amikor a széles, nehéz ajtó feltárult, én meg éppen arra jártam, hát kíváncsian és kicsit megszeppenten bámultam őket.

A férfiakat!

Rejtélyes élőlények voltak ők számomra. És róluk bizony hiába kérdezgettem elsőször az anyámat, később pedig Arimát.

Arima a dadám volt. Mindig mellettem volt, mióta csak emlékszem. Fogalmam sem volt róla, hány éves lehet – nekem nagyon öregnek tűnt. A mai eszemmel visszagondolva úgy sejtem, talán harminc-harmincöt lehetett, amikor én megszülettem. Később abbahagyta az öregedést – én legalábbis mindig ugyanolyannak emlékszem, ugyanolyannak láttam őt.

Arima arca nagyon barna volt, hiányzott néhány foga, de azon nem csodálkoztam. Egyetlen embert sem ismertem magamon kívül, kinek meg lett volna az összes foga, beleértve az apámat is. Igaz, Apát nagyon ritkán láttam a háremben, éjszakánként jött, csak a falakon át hallottam dörmögő hangját, és mire felébredtem, már eltűnt. Évente néhányszor egy-egy egész napot töltött velünk, ezek valamilyen ünnepek lehettek, azt hiszem.

Arima kedves volt és nagyon szeretett engem. A legtöbbet tőle tanultam. A férfiakról is.

Persze, csak beszélt róluk, beszélt – igazából talán nem ismerte őket. Kétlem, hogy valaha is volt dolga férfival, de erről a témáról sokat tudott. És mindig szívesen beszélt róluk.

– Arima kedves, ők miért mások? – kérdeztem egyszer. Tizenegy éves lehettem. Arima az izzó faszénparázs mellett ült, a rézserpenyő három lábon állt. Akkor tél lehetett és estefelé hűvös lett a Palota falai között. Ilyenkor a nők begyűltek a fürdőbe és ott beszélgettek. Arima azonban inkább velem tartott. Szeretett engem és én is nagyon szerettem őt.

– Óh, hát a férfiak… Azok csodálatosak – suttogta Arima. Egyedül voltunk a homályosuló szobában. A nap már lement a hegyek mögött, de ha kinéztem az ablakon, még vöröses fényeket láttam az égbolton. Rózsaszínű és halványzöld volt az égbolt, egyszerre. Megborzongtam attól a hangtól, a sejtelmesen suttogott szavaktól, ahogyan Arima kimondta e szavakat. Mintha Arima torkában is parázs izzott volna.

– Miért csodálatosak, Aroma kedves?

– Majd megtudod te is, kis hercegnőm. A férfiak… egészen mások. Nem szelídek és nem puhák, mint a nők. Ha a nő fa, a férfi vas. Ha a nő víz, a férfi a part.

Ezt nem értettem, de valamit megmozdított a lelkemben. Már nem a felhőket néztem az ablakon át. A szemem a parázsra fordult. Arima mélybarna arcát megvilágította ez a halvány, vöröses fény. Csönd vett körül bennünket, nagy csönd. A falakon túl valahol az asszonyok viháncoltak a fürdőben. Néha felsikított valamelyik. Nevettek, mintha csiklandoznák őket. És talán éppen ez történt.

– „Ha a nő víz, a férfi a part…” – ismételtem elgondolkozva. Arima gyakran mondta már előbb is, hogy koromhoz képest túl sokat gondolkodom. Hogy túl komoly vagyok. Én meg nem értettem, hogyan lehet *túl sokat* gondolkozni? Ebből a sok is kevés, hittem már akkor is. nem tudhattam, mennyi bajom lesz még ebből.

De most a férfiak érdekeltek – nagyon. Nem, még nem a testem kívánta őket. Erről fogalmam sem lehetett és nem is volt. Ám aligha véletlen, hogy így emlékezetemben maradt az a beszélgetés.

Arima nem vette le rólam a szemét:

– Ha nagyon érdekelnek a férfiak, túl korán kerülsz közel hozzájuk. Ha pedig sokat gondolkozol rajtuk, egyszer jön majd egy, akármilyen is, és csak rád veti a szemét, te pedig elveszel.

– Elveszek? Az mit jelent?

– Elveszik a szíved. Ellopják. Hallottad, ahogyan a folyó nem folyó part nélkül – hisz mi tartaná össze a vizét? – úgy a part sem part, ha nincs mellette a víz.

– Ez azt jelenti, hogy a nő és a férfi összetartoznak?

– A lehető leginkább összetartoznak, hercegnőm.

Akkoriban még csak Arima szólított „hercegnőnek”. Mert bár apám uralta ezt a kis országot, és én az ő lánya voltam. Nem született fia, eddig még egyetlen sem. De nem adta fel a reményt. Beszélték, éppen most készül ismét feleségül venni valakit.

Én voltam a legidősebb lánya. A húgaimmal nem törődtem, kicsik voltak még és buták, semmi sem érdekelte őket.

Arimához simultam. Ezt a hangulat követelte meg. És bennem is mozdult valami, ami melegséget követelt. Nem volt anyám, akihez odabújhattam volna. Akitől ilyesmit kérdezhettem volna. Arima pedig azonnal átölelt. Egyedül voltunk a szobában, és elölről a parázs sütött az arcunkba. Hátunk mögött pedig a homály és a hűvösség lapult.

– Salme, kicsi Salme – szólított a nevemen. – Még annyi mindent kell megtanulnod.

– Állok elébe! – húztam ki magamat büszkén és a hangom is olyan mélyre, olyan fiúsra sikeredett. Arima könnyesre nevette magát – de most már azt hiszem, csak azért, hogy leplezze meghatottságát. Neki nem volt gyermeke, nekem nem volt anyám. Őt pedig a hárembe rendelték, hogy a kislányok dadája legyen. A két feleség meghalt, a harmadik úton volt a hárem felé – és Arima nevelte a lányokat.

A legjobban engem szeretett, ebben biztos voltam és visszanézve a mából, biztos is vagyok benne. Arima, ez a barna bőrű, kicsit fogatlan, de roppant kedves asszony erős ember is volt egyben. Amit tudott a világról, azt elmondta nekem az évek során. Persze, amint elmúltam tizenkettő, legtöbbször a férfiak felől kérdeztem. Ám érdekelt az is, mi van a hegyeken túl?

– Mond csak, Arima kedves, mekkora ez az ország, apám országa?

– Nem csak apádé, kislányom. A hegyek között még a törzsek uralkodnak. Vannak vagy tízen, és mindegyiknek van főnöke. Ők hol elismerik apádat uralkodójuknak, hol nem.

– És az apám mit szól ehhez?

– Ő azt mondja, egész Risztánt uralja. És csakugyan neki van ehhez elég embere és hatalma. De a törzsek olykor fellázadnak, szövetkeznek egymással apád ellen. De más törzsek meg apád mellé állnak és olyankor harcolnak egymással. Nem apádnak kell rendre tanítania őket. Bár az is megesett az elmúlt években elég gyakran. Apád senkitől sem fél.

– És mi van ezen kívül?

– Risztán hegyein túl? – Arima kissé elgondolkozott. – Én sohasem jártam másutt. De jönnek néha kereskedők. Meg hazatérnek olyan risztániak, akik külföldön katonáskodtak. Idegen seregekben harcoltak. Hazajönnek, beszélnek, mesélnek. Talán lódítanak, hazudnak is… A cselédek viszik a híreket, így jut be a hárembe is.

– És mit mesélnek?

– Sok ország van a hegyek túloldalán. Olyanok is, mint a miénk, meg másfélék is.

– Hát milyen lehet az a „másféle”?

– Ott fehérbőrűek laknak. A nők is, a férfiak is világosabbak, mint mi. És nem a mi nyelvünkön beszélnek. Nem Allah az istenük, hanem olyan furcsa nevű más istenek. No és vannak igen-igen nagy országok. Százszor, ezerszer nagyobbak, mint Risztán.

– Hát az lehetséges? Hiszen az akkora, hogy az emberek el sem jutnak egyik végéből a másikba! – csodálkoztam. Ezen Arima is eltöprengett egy pillanatig, de megnyugtatott.

– Biztosan eljutnak, hiszen már bejárták. No és azt mondták, vannak nagy, meg vannak kis országok. A nagyokban amerikaiak, angolok, oroszok, kínaiak laknak. Meg másfélék is, de a nevükre nem emlékszem… és vannak kicsik. Arabok, hinduk, pakisztániak, malájok, mongolok…

Malájok, mongolok! Már a szavak is lázba hoztak. Valósággal reszkettem. Tehát a hegyeknek nem csak egy oldaluk van, nem csak felénk néznek? Mert bizony azt hittem. Nem sokkal korábban még úgy képzeltem, hogy amit már nem látok, az nem is létezik. Hogy a hegyek másik oldala meredeken zuhan bele egy homályos semmibe, hogy ott van a világ vége. Mert a világom akkoriban és addig csak Risztánból állott. Amelynek ura az apám, én pedig az ő nagylánya vagyok, a szépséges hercegnő! Salme, aki később valami okból Saloménak kezdte magát nevezni…

De még nem tartottunk ott. Most tágra nyílt szemmel hallgattam Arimát és azt hiszem, az ő hangjában is volt egy kis elvágyódás. Vagy talán csak a kíváncsiság beszélt belőle?

– Azt is mondták ezek a kereskedők meg katonák, hogy más országokban az emberek dróton kapják a világosságot. Hogy oszlopokra drótokat csavartak és azokon át jön be a fény a házakba. Meg van egy olyan szerkezet is, ami úgy beszél, mint az ember. Valahol messze hangokat mondanak valamibe, aztán az láthatatlanul elrepül a levegőben, idejön haza, a te házadba és egy dobozból hallod ugyanazt a hangot… Sőt, nemrégen még azt is mondta valaki, hogy egy nagyobb doboz oldalán képeket is mutatnak! Egyszerre minden házban ugyanazt a képet!

– Ez nem lehet igaz! – fakadtam ki. Máig emlékszem, ahogyan ökölbe szorítottam kicsiny kezemet és dühösen felmutattam: – Hogy lehetnek ilyen buták az emberek? Hát itt Risztánban már mindent elhisznek a népek? A legszívesebben elpüfölném őket!

Arima jót nevetett és tovább mesélt a világról. Vagy arról, amit ő világnak hitt. Elképzelhetetlenül magas hegyekről, más ruhákat hordó, más nyelven beszélő emberekről. Én meg hallgattam.

Akkor is, később is. Mert Arima hamar megértette: ezekkel kedveskedhet nekem. Mert az ő Salméját-Saloméját nagyon érdekli minden, ami a falakon kívül, történik. Már azt is nehezemre esett elképzelni, hogy milyen az élet a Palotán kívül. Ám ezt hamarosan megtudtam.

Amikor teljébe fordult a nyár, a városban elviselhetetlen lett a hőség. Persze, az ottaniak többségének nem volt választása, el kellett viselnie ezt is, mint a sors, az időjárás vagy a politika egyéb csapásait. Mesélték, két évvel születésem előtt az apám ellen egyesült törzsek megtámadták a fővárost és géppuskákkal, meg mozsárágyukkal is lőtték. De mostanában béke volt a hegyekben és a városban is.

A hercegi udvar ilyenkor nyáron elköltözött a hegyi rezidenciába.

Tizenharmadik nyaram volt ez, és addig mindig a háremben éltem. Nagy néha kirándulhattunk a Palotán kívül is, de ilyenkor csak a mecsetet kerestük fel, meg a piacteret. A városban nem voltak parkok, sajnálták a ciszternák vizét az öntözésre. Mégis a tereken élt néhány öreg pálmafa, olyan vaskos volt a törzsük, hogy biztosan száz évesek is lehettek. Így képzeltem.

Ám azon a nyáron apám úgy rendelkezett, hogy bár a hárem ott marad, Arima és én követhetjük őt a nyári rezidenciába. Mondanom sem kell, mennyire örültem ennek! Bizony amikor a hír megérkezett, még Arima is tapsikolt, akár egy gyerek. Azt hiszem, valahol a lelke mélyén ő is gyermek volt még.

Amint eljött a nap, bűzös teherautók álltak a ház elé. Már reggeltől hosszú fekete ruhát kellett öltenünk. Szokatlan volt és kényelmetlen is. A biztonságos falak között nem sokat adtunk az öltözködésre, csak akkor, ha hírt kaptunk, hogy Apám közeledik. Minden igazhitű férfinak előbb jeleznie kellett háreme felé, hogy látogatást kíván ott tenni. Így volt időnk felöltözni. Más férfi meg úgysem tehette be oda a lábát. Az asszonyok, a dadák, régebben a feleségek és most az új asszony is felöltözött ilyenkor. Mert az apám időközben elvett egy fiatal lányt, aki nem volt ugyan szép, de az egyik hegyi törzs főnökének a lánya volt. Mindenki tudta– még én is felfogtam akkor már! – hogy csak a békesség kedvéért került ez a lány a háremünkbe, azért lett az apám felesége, nehogy kitörjön a háborúskodás a hegyek között.

Hát most mindnyájan felöltöztünk. A teherautók közül kettő állt meg a palota udvarán, a hárem előtt. Minket kivezettek és egy kis hágcsón felmentünk a kocsira. Szőnyegeket terítettek a platóra, sőt még a falakra is akasztottak néhányat. A ponyvát aztán indulás előtt leeresztették, mi nők ott ültünk a félhomályban, az árnyékban. Tudtam, az autókat férfiak vezetik, mert hát nőknek ezt sem engedik meg. Ez is *rabtar.*

Szerettem volna látni a férfit, aki ott elől a kocsit vezeti, de ez sehogyan sem sikerült. Igaz, hamarosan más foglalta le a gondolataimat: nemcsak az apám új felesége, de Arima és a kislányok is a hátsó függönynél kuporodtak le. Egyik kezünkkel kapaszkodtunk a kocsi oldalába, a másikkal óvatosan fel-felemeltük a függönyt, a ponyvát és a réseken kilestünk. Láttuk a mögöttünk haladó más autókat – a nap rásütött a szélvédőkre és a vezetők arca láthatatlan maradt. Már a hegyek között haladtunk, kopár volt a táj.

Barna-szürke a föld, sok a kő, itt-ott szomorú kórók meredeztek csupán. Sovány szamarak rágicsáltak itt-ott, vagy nagy terhek alatt baktattak. Néha az utak mellett szegény falvakat is láttunk. Egymásra rakott lapos kövek közét töltötték ki belülről tehéntrágyával vagy egyszerű vakolattal. Nálam sokkal öregebb terepjárók meg rozoga teherkocsik dülöngéltek a kátyúkon. Olykor nekünk is erősen kellett kapaszkodnunk a teherautó oldalában, sokat nevettünk is. De azért ha csak alkalom nyílott rá, figyeltük azt a keveset, amit

látni engedtek a körülmények.

A nyári rezidencia valóságos paradicsom volt!

Különösen a városi Palotához képest. Itt még a háremnek is jutott egy szép kert, igaz, magas fal vette körül, mégis jól éreztük magunkat. Rengeteg fa és bokor nőtt és érződött, hogy a hegyekben több az eső, mint odalent a síkságon. Nem is értettem, miért nem itt lakunk mindig.

Apám csak a második napon jött be a hárembe. Estefelé történt, a hír végigszaladt a szobákon. A fürdőben elcsitultak a neszek, mindenki visszavonult. Akkor már Arima volt a hárem vezetője, persze csak az új feleség után. De mivel az még húsz éves sem volt, Arima meg talán kétszer annyi, és sok éve élt itt, nevelte apám gyermekeit – hát mindenki őt tartotta a legfőbb parancsadónak. Még az a feleség is.

Arima fogadta hát apámat a bejáratnál. A testőrök csak odáig kísérhették. A hárembe már csak egyedül léphetett be. Ha orgyilkosok leselkednének rá, akik ide fészkelték be magukat észrevétlenül – bizony egyetlen perc alatt végezhettek volna vele. De Risztán nem volt ilyen ország, akkor már különösen nem.

Apám szép ember volt. Magas, bajuszos, pirospozsgás arcú, mosolygós. Valami szelídség áradt belőle – akkor. Nem tudtam, mert nem is tudhattam még, hogy valójában ott belül egészen másféle ember. Nekem a férfi volt, az egyetlen férfi, akivel ilyen közeli kapcsolatba kerülhettem.

Mert nagyon akartam érezni, hogy átölel. Hiszen az apám volt! Amikor belépett, már a folyosón a nyakába repültem. Nevetve ölelt meg, aztán eltartott magától és elégedetten dörmögte azon a barlangmély hangján:

– Szép lányka vagy, Salme.

– Hát még milyen szép leszek! – vágtam oda dacosan, ígérően. Erre megint nevetett. Fekete szeme rám villant. Tudtam – mert annyian mondták már – hogy a szememet tőle örököltem. Az enyém is szénfekete és van benne valami pajkos csillogás… Legalábbis Arima szerint.

A dada csillapítani próbált, de velem nem lehetett bírni. Apám – azt hiszem – értette a dolgot. Hiszen olyan ritkán találkoztunk. Hát kimentünk a kertbe, a szökőkúthoz. Itt alig volt világítás. Csak a csillagok nevettek ránk.

Én meg rettenetesen örültem. Hiszen lám, az apám most velem beszél elsőnek, nem a feleségével, nem másokkal! A hárembe jött, de a nagy lányát kérdezgeti.

– Jól vagy, Salme? Semmi baja az egészségednek?

– Semmi, apám. Már alig várom, hogy… hogy valami történjen.

– Mire gondolsz? – a hangjában is volt annyi vidámság, hogy én is együtt nevessek vele.

– Nem is tudom. De a világ olyan nagy és annyi minden történhet, nem?

– Risztán kicsi, de itt is történnek nagy dolgok – felelte. Nem értettem, mire céloz. Máris bombáztam őt a következő kérdéseimmel:

– Miért nem lakunk mindig a nyári rezidenciában? Hiszen ez sokkal jobb, mint odalent! Ott olyan meleg van, és bizony sokszor büdös is. Igaz, apám?

Megint nevettünk egy sort. Jófajta cinkosok voltunk, akik értik egymás ki nem mondott szavait is. Apám férfi volt, de másképpen férfi, mint a többiek, az idegenek. Akikhez semmi közöm sem volt és még nem is lehetett. Nem tudtam igazából, ők milyenek. De abban biztos voltam, hogy nem tudnék velük így beszélgetni, mint az apámmal. Amazok egy kicsit mindig idegenek maradnának nekem – hittem akkor. Hiszen olyan fiatal voltam még.

Sokáig beszélgettünk. Persze így utólag visszagondolva meg voltam győződve, hogy legalább egy órát kaptam az apám életéből és ez nekem nagyon sokat jelentett. Aztán lehetséges, hogy mindössze tíz-tizenöt perc volt. Csak én éreztem hosszúnak, mert végre annyi mindent kérdezhettem tőle. És utólag is ezerszer visszagondoltam arra a beszélgetésre és minden szavát próbáltam emlékezetembe vésni. Azon az éjszakán alig tudtam elaludni.

Azzal nem törődtem, mit csinált az apám az éjszaka hátralévő részében a háremben. Később megértettem, miért jár a herceg a háremébe, és azt is, hogy miért van a tehetős férfiaknak háremük. Néha kirándultunk a nyári palotából és bár akkor is igyekeztek minket óvni a külvilág tekintetétől, azért láttunk ezt-azt. Néha sikerült férfiak nélkül találkoznunk néhány környékbeli asszonnyal. Parasztok, kereskedők feleségeivel, vagy fiatal lányokkal. Félelem nélkül közeledtek és beszéltek az életükről. Tudhattam hát, hogy a

Palotán kívül nagy a nyomor, az emberek a legegyszerűbb dolgokat sem tudják megvenni maguknak. Van, amiről hiába is álmodoznak.

De felejthetetlen időszak volt ez azért is, mert Arima mindent megtanított nekem, amit szerinte tudnom kell majd. Hiszen én voltam Salme hercegnő, Fuad herceg legidősebb lánya! Apám is jóváhagyta, hogy tanítsanak nekem számtant, meg történelmet, persze elsősorban Risztán történetét. Idegen nyelvekkel nem terheltek, de mindent meg kellett tanulnom, ami hasznomra lehetett az eljövendő életben.

Eljövendő élet…? Hát ezen magam is sokat gondolkodtam. Különösen akkor, amikor tizennégy évesen egy napon kiderült, hogy nagylány lettem.

Nem figyelmeztettek előre és így nem tudtam, mi történik velem. Amikor megláttam az első vércseppeket és különben is, már egy ideje rosszul éreztem magamat – rémülten hívtam Arimát:

– Nézd, halálos beteg lettem, elfolyik a vérem. Ha cseppekben is… És gyenge vagyok. Ez már a halál?

Arima jót nevetett, bár láttam rajta, hogy egy kicsit zavarban volt és hibásnak érezte magát.

– Szólnom kellett volna korábban. De azt hittem, ha tizennégy tavaszt láttál, hát még maradt egy kis idő… Halogattam, mert hát nem könnyű erről beszélni.

– Miről? – kerekedett el a szemem. Arima nagyot sóhajtott, aztán nekifogott a magyarázatnak:

– Eddig gyermek voltál, a természet is annak tekintett téged, kicsi hercegnő. Ám most jelet kaptál a saját testedtől. Ez bizony egy határ, amit ma átléptél és azt jelenti, hogy mától kezdve igazi nő vagy.

Tovább beszélt, és lassan felfogtam, hogy más korba lépek csakugyan. Végre valami elkezdődhet! A gyermekkor – ha még nem is ért véget egészen, már lassan átadta a helyét valami másnak. Valami izgatóan komolynak, amelyre elég volt csak gondolnom és máris úgy dobogott tőle a szívem, hogy azt hittem, kiugrik a helyéből.

Korán felnőttem.

A szó szoros értelmében is. Tizennégy és tizenöt éves korom között hirtelen meglódultam és én, akit addig a háremben éppen azért szólítottak „kicsi hercegnőnek”, mert valóban alacsony termetű voltam – most nőni kezdtem. Tizenöt éves múltam és már majdnem olyan magas lettem, mint apám. Aki időközben talált magának még egy fiatal feleséget, ez nem sokkal volt idősebb, mint én. Hamarosan teherbe esett és fiút szült az apámnak. Fuad herceg attól kezdve gyakrabban járt a hárembe – de már nem miattam, sőt nem is a feleségei miatt. Ezt a kisfiút dédelgette volna folyton. Nagyon sokat várt tőle – ez volt mindeddig az egyetlen fia! Egyszer elmondta nekem, hogy lám, negyvenegy évet kellett megérnie, hogy megkapja azt, amire minden igazhitű férfi vágyik. És ami megvan már minden második parasztnak, katonának, polgárnak – tette hozzá bánatos-megvetően. Mintha azzal, hogy neki is lett fia, jogot kapott volna mások lenézésére. Egyáltalán, Fuad herceg kicsit keményebb lett azokban az években. Már velem sem beszélt úgy, mint régebben, amikor még csakugyan kicsi voltam a szó mindkét értelmében.

Most néha azt vettem észre, hogy ritka beszélgetéseink alkalmával tart egyik kicsit az éles szememtől és attól a szokásomtól, hogy habozás, kertelés nélkül azonnal kimondom, mire gondolok. Fuad herceg nehezen viselte Salme hercegnő éles nyelvét. Ennek többször tanújelét is adta.

Egyszer például így feddett meg:

– Ha lesz egy férjed, bárki is legyen az, nem fogja tűrni ezt a hangot. Vigyázz, lányom, és időben gondolkozzál el ezen.

– A férjem szeretni fog és megérti, mit miért teszek. Különben hogyan is lehetne a férjem? – vágtam rá, szintén gondolkodás nélkül. Csak azért, mert abban a pillanatban erre gondoltam és valóban ezt akartam közölni az apámmal. De ha abban reménykedtem valahol tudat alatt, hogy ő majd megérti, elfogadja, sőt a régi cinkos mosollyal, pajkos szemvillanással jelzi: „igazad van, te lány!” – hát nagyot tévedtem.

Mintha nem is ugyanaz az ember lett volna. Akkoriban megváltozott. De én inkább a magam világának változásával voltam elfoglalva. Múlt az idő, néha ijesztő gyorsasággal. Amikor tizenhat múltam, már Arima is úgy érezte: megtanított mindenre. Egy este mondta is.

– Hercegnőm, te már nem tanulhatsz többet.

– Hogy-hogy nem tanulhatok többet? Hiszen még olyan nagy a világ és én annyi mindent nem tudok!

– De te lány vagy.

– No és…? Attól még nem lehetek kíváncsi?

– Kíváncsi lehetsz, kis hercegnőm, de ennél többet csak a fiúknak tanítanak.

Dühített a dolog. Annál is inkább, mert tudtam jól, miről van szó. Arima sem tehetett többet. Az akkor pár éves kisöcsém megismerheti hát a világot, én meg nem? Csak azért, mert ő fiú – vagyis, mert férfi lesz belőle, valamikor?

– Ez igazságtalan – fakadtam ki.

– Kérdezd meg az isteni vezetődet, hátha többet tud mondani.

Az „isteni vezető" ugyan férfi volt – ha annak lehet nevezni – ám vele csak egy sűrű rácson át beszélhettem. Igazából soha nem láttam őt. Valamivel később egyszer az egyik ablakból megláttam, amint ment el tőlem. Hófehér ruhát viselt, fekete szakálla és bajusza volt, akárcsak apámnak. Meg minden más férfinak, akit itt-ott véletlenül mégis láthattam. Legtöbbször a nyári rezidencia egyik magas szobájának ablakából, ha erősen kihajoltam, láttam az egyik szolgasort. Ott néha félmeztelen férfiak is szaladgáltak, beszéltek, sőt birkóztak egymással. No, azt mindig szívdobogva bámultam…

De hát a szellemi oktatóm, ki afféle pap volt Risztánban és Allah mindenben méltó követőjének, hívének tartotta magát, legközelebb mit sem sejtve kuporodott le a rács túloldalán. Csak a körvonalait láttam, amúgy is elég sötét volt abban a hárem falához illeszkedő kicsiny szobában. Ő sem látott belőlem sokkal többet, azt hiszem. Ha ugyan egyáltalán fel merte emelni a tekintetét a rácsra. Rám.

– Mondd meg nékem, tudásnak atyja, miért nem tanulhatnak a nők?

– Ki mondta, hogy nem tanulhatnak? – kérdezett vissza válasz helyett. Ez a módszere nagyon dühített. De most elhatároztam, türelmes leszek. Hiszen nem Fuad herceg lánya vagyok e pillanatban – véltem és nagyon akartam is ugyanakkor – hanem egy fiatal nő, aki a saját sorsa felől érdeklődik. Mert valahol homályosan ugyan sejtettem, hogy ez a pap – akiket Risztánban *mallahi*-nak neveznek – befolyással lehet a sorsomra. Apám bízta meg vallási nevelésemmel és azt is sejthettem: ha valami rosszat teszek, bizony habozás nélkül jelenti az apámnak.

De a kérdéseim csak kérdések, hittem én. Ott és akkor meg voltam győződve, hogy valamit elérhetek, ha másutt nem, hát ezen a mallahin keresztül.

– Egy bizonyos határt elérve meg kell állnunk. Én most vagyok a határon. Az érdekel hát, hogy ezt maga Allah rendelte így, vagy csak néhány ember agyában fogant meg ez az ostoba gondolat?

A kérdésem egyértelműen jelezte azt is, mit gondolok minderről. A pap egy pillanatig gondolkodott. Sejtette, velem nem lesz egyszerű dolga. A hét többi napjain biztosan egyszerű palotabeli szolgákkal vagy városbeli emberekkel volt dolga. Azok aligha mertek vele vitába szállni. Megköszörülte hát a torkát:

– A nőkről Allah a Koránban rendelkezik…

Nem hagytam, hogy folytassa, mert már tudtam, mire céloz.

– Igen, az ötvenhatodik szúrában. De ide vonatkoztatható az ötvenhetedik is…

Elégedetten bólogatott, láttam a fehér turbánját világos foltként élénken fel-le mozogni. Még nem sejtette a veszélyt:

– Ámde az ötvenhatodik szúrában egyetlen szó sem esik arról, hogy a férfiaktól a nőket hátrányosan kell megkülönböztetni. Ott csak jobbára az öröklésről beszél Allah, meg arról, hogyan kell megosztani a vagyont a feleségekkel, a kötelességeket és javakat egyformán juttatni, valamint a gyermekek örökléséről. Én azt kérdezem tőled, Mallahi: hol írja a Korán, hogy egy nő, egy asszony kevesebbet kell tudjon, mint egy férfi?

– Megmondotta volt Allah – kezdte a maga kenetes módján és ahogyan sejtettem, a hatvanadik szúrából idézett. Mert csak ebbe kapaszkodhattak bele a hozzá hasonlók.

– „A férfiak fölötte állnak a nőknek, mivel Allah előnyben részesített közülük egyeseket másokkal szemben s amiatt, amit javaikból a nőkre költenek…"

– Nem győztél meg, mallahi. Lehet, nem érek annyit, mint az apám, ki valóban sok pénzt költhetett rám, felnevelt tisztességgel és némi okítást is adatott számomra. De a kérdésemre most sem válaszoltál.

Tudhattam volna, hogy ismét csak egy idézettel válaszol, ugyanonnan:

– „A jóravaló asszonyok engedelmesek és vigyáznak arra, ami rejtve van…

Bonyolult magyarázatba fogott volna arról, mi is az a rejtett dolog, amire Allah is vigyáz. De akkor már nem bírtam tovább és ismét félbeszakítottam. És újra, és újra. A mallahi végül egy csöppet sem szent emberhez méltóan viselkedett, felugrott és búcsú nélkül otthagyott. Ez még akkor is sértett volna, ha nem vagyok hercegnő. Hanem csak egy nő. Miért mer velem ilyesmit csinálni és miért nem teszi meg ezt másokkal – mondjuk, férfiakkal?

A mallahi különben nem szaladt panaszra apámhoz, ezt az egyet becsültem benne. De két nap múlva, amikor ismét a vallásról kellett volna okítania engem, odamentem a rácshoz és a rések között suttogtam jó hangosan:

– Akkor lesz rád szükségem, mallahi, ha válaszolsz a kérdéseimre. Tehát…?

Nem ismételtem meg. És akkor sem tudta a választ arra: hol és mikor és milyen szavakkal áll ott a Koránban, hogy a nők kevesebbet érnek a férfiaknál? Hogy a nők nem járhatnak iskolába, merthogy állítólag ez az iszlám szent tanítása? Mutassa meg, és elhiszem. Mutassa meg a Koránban azokat a mondatokat, amelyek szerint a nők rosszabbak, mint a férfiak. Amelyek értelmében a nőknek tizedannyit sem szabad tenniök, mint a férfiaknak…

Valamit makogott arról, hogy amikor a Koránt leírták, Mohamed próféta és mások is így hitték: a világ csak a férfiakból áll, csak a férfiakért létezik. Tehát ezeket a dolgokat fölöslegesnek tartották volna beleírni – hiszen mindenki tudta, mindenki így tudta és ez volt akkor a természetes.

– Mint látom, egyesek mindent megtesznek, hogy ez ma is természetes legyen – de ezt a szót olyan hangon ejtettem ki, hogy értette. Értenie kellett.

Megint csak azt tette, amit a múltkor – felkelt és szótlanul elment. Utána kiáltottam:

– Nehéz beismerned, hogy tudásod ennyire véges…?

Két nap múlva nem jött el. Kivárt egy hetet és azt hitte, talán már elfelejtettem a dolgot…? Alig kuporodtunk le a rács két oldalán, a mallahi a maga szokott kenetes hangján elmormolta a Korán vezérszavait, mint minden leckénk előtt:

„Allah, a könyörületes és az irgalmas nevében.
Dicsőség Allahnak, a teremtmények urának,
a könyörületesnek és az irgalmasnak,
aki az Ítélet napját uralja!

– Mit tanultál, hercegnő, az elmúlt hetekben? – kérdezte olyan hangon, mintha mi sem történt volna. Nos, nekem sem kellett több. Hát ennyire ostobának néz engem? Aki Fuad herceg lánya vagyok, nem akárki! Hát valósággal prüszköltem:

– Megtanultam azt, hogy egyesek hamisan hivatkoznak szent könyvünkre. A Koránban nincs benne mindaz, amit elhitetnek az egyszerű emberekkel. És megtanultam: vannak olyan hittudósok – kik magukat legalábbis annak nevezik – kik nem képesek vitatkozni.

Sejtette, hogy ez lesz, mert most felvette a kesztyűt. Érződött, hogy ezen rágódott egy hétig. Két eshetőségre készült – vagy mindketten elfeledjük az eddigi vitákat és minden megy tovább a maga útján, vagy szembeszállok vele. Nem láthattam az arcát a rács miatt. De nem is volt rá szükségem. Viselheti bármelyik férfi arcát, a felfuvalkodottakét, az önhittekét. Azokét, akik azt hiszik, minden bölcsesség a férfiaknak jutott és Allah legfeljebb egy értelmesebb háziállatnak teremtette a nőt!

– Elragadott az oktalan indulat, hercegnő! – rótt meg a férfi. Mit akar, csak nem tovább bőszíteni? Hirtelen lehullott szeméről a hályog. Ez most engem fel akar idegesíteni. Vajon miért…? Akkor hallottam egy kicsiny neszt a rácson túlról. Pedig ő nem mozdult. Az orrom a mallahi kellemetlen testszaga mellett egy másik illatot is érzékelt. Nagyon halványan, bizonytalanul, mégis… és elég volt pár pillanat, hogy azonosítsam, hol is éreztem már. Kinél.

Az apám!

Ő is ott volt valahol a rács túloldalán! A nők és a férfiak világát, a háremet és a palota más helyiségeit

elválasztó, egyablakos, hát homályos helyiségben nem láthattam őt. Nyilván beállt egy sarokba, az árnyékba. Együtt jöttek hát…

És most a lelki szemeimmel nem az ő régi, cinkos, pajkos arcát láttam magam előtt. Felfogtam: az már a múlté. Az csak addig élt, míg gyermek voltam. Most, tizenhatodik évemet taposva, felnőttnek hisz, annak tart. És a mallahi nyilván elrohant hozzá panaszkodni. Apám pedig a maga határozott módján úgy döntött, titokban kihallgatja az egyik leckénket. A pap „tanítását”… Nem tudhattam, mit gondol minderről. De reméltem, igazságos ember, nem csak annak hírében áll.

Persze úgy tettem, mintha az orrom nem árulkodott volna. Kicsit fájt, hogy apám a papot beavatta, engem pedig kihagyott ebből. Ezzel mintha annak oldalára állt volna. Mintha ők ketten közösen szeretnének meggyőződni – egymást meggyőzni? – arról, hogy Salme hercegnő egy buta és akaratos kis teremtés? Akinek az esze még nem nőtt fel addig, hogy komolyan vitába szállhasson egy mallahival?

Apám netán rajta akar kapni engem azon, hogy tiszteletlenül beszélek a hitről, és magáról Allahról? Mert a pap nyilván ezt mondta neki.

– Nem oktalan az indulatom, ha olyasmit tapasztalok, amiről messze szaglik az igazságtalanság. Mint elhullott róka teteme a pusztaságon.

Ez a hasonlat meglepte, de nem sokáig:

– A múltkori vitánkban azt fájlaltad, hogy Allah nem rendelkezett külön a nőkről…

– Megint kiforgatod a szavaimat. Úgy látszik, nálatok mallahiknál ez a szokás – vágtam oda csípősen. – Arra kértelek, mutasd meg egyértelműen azt a szúrát a Koránban, ahol Allah és Mohamed azt állítják: a nőknek kevesebb jog jár, mint a férfiaknak. Ahol azt mondják, egy nő nem tanulhat tovább, mert neki erre a tudásra nincs szüksége. Mutasd meg azt a szúrát, vagy azt az egyetlen mondatot, amelyben az áll: a nők kevésbé hasznosak, kevésbé imádják az istent, kevesebbet érnek, mint a férfiak!

A mallahi hallgatott. Néhány kisebb nesz hallatszott a rács mögül. Most nyilván integetnek egymásnak? De vajon mit? Apám arra biztatja a papot, vágjon vissza nekem, vegye fel a kesztyűt, vitázzon? Kis csönd után a mallahi beszélt, persze, csak ő beszélt:

– Ez magától értetődő, mint ahogyan már legutóbb is mondtam neked, hercegnő – alázat volt a hangjában, ahogyan hozzám szólt. Már önmagában ez is elárulta, hogy nincs egyedül. De olyan buta volt, hogy erről nem tudott.

– Kétlem, hogy a Korán – amely az Úr szavait tartalmazza – ideiglenes dolgokat sugallna. Hogy Mohamed olyan dolgokat írt volna le örökre szóló bölcsességként és parancsként, amelyek folyton változnak, akár emberöltőnként is.

Bekapta a horgot, buzgón helyeselt:

– Most igazat szóltál, hercegnő. Tehát elfogadod, hogy a Korán örök igazságokat tartalmaz?

– Természetesen elfogadom. És mivel sehol sem áll benne az, amit nekem tanítottál, hát azt mondom. Nem a Korán szavai hamisak, hanem a tiéid.

Csönd lett a rács túloldalán. Most semmilyen neszt sem hallottam, de apám ott volt, ebben bizonyos voltam. Éreztem. Folytattam gyorsan:

– Az a szúra, amely a nőkről szól, így kezdődik: „Féljétek uratokat, aki egyetlen személyből teremtett benneteket, akiből megteremtette a párját és kettőjükből számos férfit és nőt sokasított…” Halljam hát, mallahi, te hogyan értelmezed az Úr ezen szavait? Vajon ebből a mondatból az derül ki, hogy Allah csak férfiakat teremtett gondolkodó, értelmes, minden nagy dologra képes lényként, és mintegy mellékesen, egy megvető mozdulattal utánuk vetette a nőket is…? Mert én nem így értem.

És mert a pap most döbbenten hallgatott, csak úgy izzott a levegőben a meglepődése, tehetetlensége – sebesen beszéltem tovább:

– Én úgy értem, hogy egyenrangú társnak teremtett minket. A férfiakat és a nőket. Egyszerre, egyidőben, egyazon szándékkal és tettel hozta őket erre a világra és a folytatás is végig, állandóan egyező rangot, jelentőséget adott a nőknek is, a férfiaknak is.

Már az is idegesítette a mallahit, hogy előbb ejtettem ki számon a nőket és csak utána a férfiakat. Ezzel sikerült teljesen felforgatnom azt a kicsiny és nem túl világos rendet, ami benne lakozott. Az ő világa most fejjel lefelé állt, és a férfi küszködött szavaimmal.

– Vagy ott van még ugyanabban a szúrában, kicsit odább az a rész, ami az örökségről szól – folytattam. – Azt mondja a Korán: „A férfiaknak jár egy rész abból, amit a szülők és a közeli rokonok hátrahagynak. A nőknek is jár egy rész abból, amit a szülők és a közeli rokonok hátrahagynak. Lett légyen az kevés, avagy sok – törvényes rész gyanánt jár nekik.” Nos, mallahi, mit gondolsz: ha Allah azt akarná, hogy a nőknek bármiből is kevesebb jusson, éppen az örökség tekintetében parancsolná másképpen? Mint látod e szövegből is, még az anyagi javakat is egyformán osztja fel nő és férfi között.

Hamar feltalálta magát.

– Hercegnő, ez csak egy része a Koránnak. Ha tovább olvasod az örökségről szóló szavakat, hamarosan azt találod – és most ő idézte szó szerint: – „A fiúgyermeket annyi illeti meg, mint amennyi két leánygyermek része…”

Ez talált, de nem adtam fel.

– Mindez még egy csöppet sem bizonyítja, hogy a nők semmit sem érnének és Allah csak a férfit tekintené embernek, ahogyan azt ti, mallahik teszitek és prédikáljátok a népnek. Most akkor ezt a mondatot hallgasd meg: „Ti nem tudhatjátok, hogy szüleitek és gyermekeitek közül – hasznosságát illetően – ki áll közelebb hozzátok.” Én még hozzáteszem: azt sem tudhatjátok: ki áll közelebb Allahhoz…? Mert bizony az egy nő is lehet, kinek szíve, lelke, tudata sokkal többet érhet az Úrnak, mint egy ostoba, fennhéjázó férfié, kinek ajkán „Allah” csak egy szó, de a lelke üres.

– A nők lelke üres! – vágott vissza a mallahi, már elveszítve önuralmát. A hangja magasabb és vékonyabb lett, valósággal visított: – A nők mind üres lelkűek! Semmi sincs bennük a paráznaság vágyán, a szépítkezésen, a locsogáson kívül!

– Vagyis azt mondod nekem, Salme Fuad hercegnőnek, hogy ilyen nő vagyok? – kérdeztem hűvös nyugalommal. – Hogy üres a fejem és csak a hiúság érdekel? Akkor miért ülsz itt velem és miért vitázunk Allahról, Koránról, és legfőképpen az igazságosságról – vagy annak hiányáról? Kivel beszélsz te most, mallahi? Egy olyan nővel, amilyennek te látod őket, vagy valaki mással…?

És hogy ne legyen kétsége, mit gondolok róla, hát odavágtam neki:

– Nem csoda ha ilyen véleménnyel vagy a nőkről. Biztosan soha nem kaptál meg egyet sem, amit nem is csodálok. Az, hogy téged elkerültek, még egy bizonyíték a nők eszes és okos voltára.

Dúlva-fúlva állt fel. Esküszöm, a rácson túlról ugyanakkor mintha visszafojtott nevetést is hallottam volna. Az apám biztosasan jól mulatott azon, hogy az ostoba mallahi megkapta a magáét. De engem még mindig fűtött az indulat. Már a rácsnál álltam, kis ujjaimmal markoltam a festett farudacskákat és a szám is egészen közel volt a nyílásokhoz:

– Utálom azokat, akik Allah szavait tartják maguk elé pajzsként! Ráadásul nem is az Úr igazi szavait! No persze, ezek mind férfiak!

Igyekeztem a „férfiak” szót olyan megvetően, olyan utálattal és lenézéssel kiejteni, ahogyan csak bírtam. A rácson túlról lépteket hallottam, aztán ajtó csapódott.